

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Avoimen tiedon ohjelma 2013-2015

Tausta ja tavoitteet

Kohti rajoja ja niiden yli
Kirjastoverkkopäivät 2013

Avoimen
tiedon
ohjelma

Tietojen avaamisen kehitysvaiheita

- Oikeus tietoon: pohjoismainen julkisuusperiaate 1700-luvulta

Antti Chydenius
(1729-1803)

- Suomi-Ruotsi sai maailman ensimmäisen julkisuuslain v. 1766 : sanan- ja painovapaus, poliittisen sensuurin poisto, asiakirjojen saatavuus >
- Suomen julkisuuslainsäädäntö v. 1999: avoimuuden periaate, tiedot julkisia, ellei lainsäädännön rajoituksia
- Viranomaisten aktiivinen tiedottamisvelvollisuus

- Avoin data – tietojen uudelleen käyttö
  - PSI-direktiivi 2003: julkisen sektorin tiedon uudelleen käytön helpottaminen
  - PSI-direktiivin uudistus 2013, perusperiaate: kaikki julkinen tieto on uudelleen käytettävissä kaupallisiin ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin
- Kansallisen avoimen tiedon politiikan kehittäminen v. 2011 -

Hallitusohjelman kärkihanke

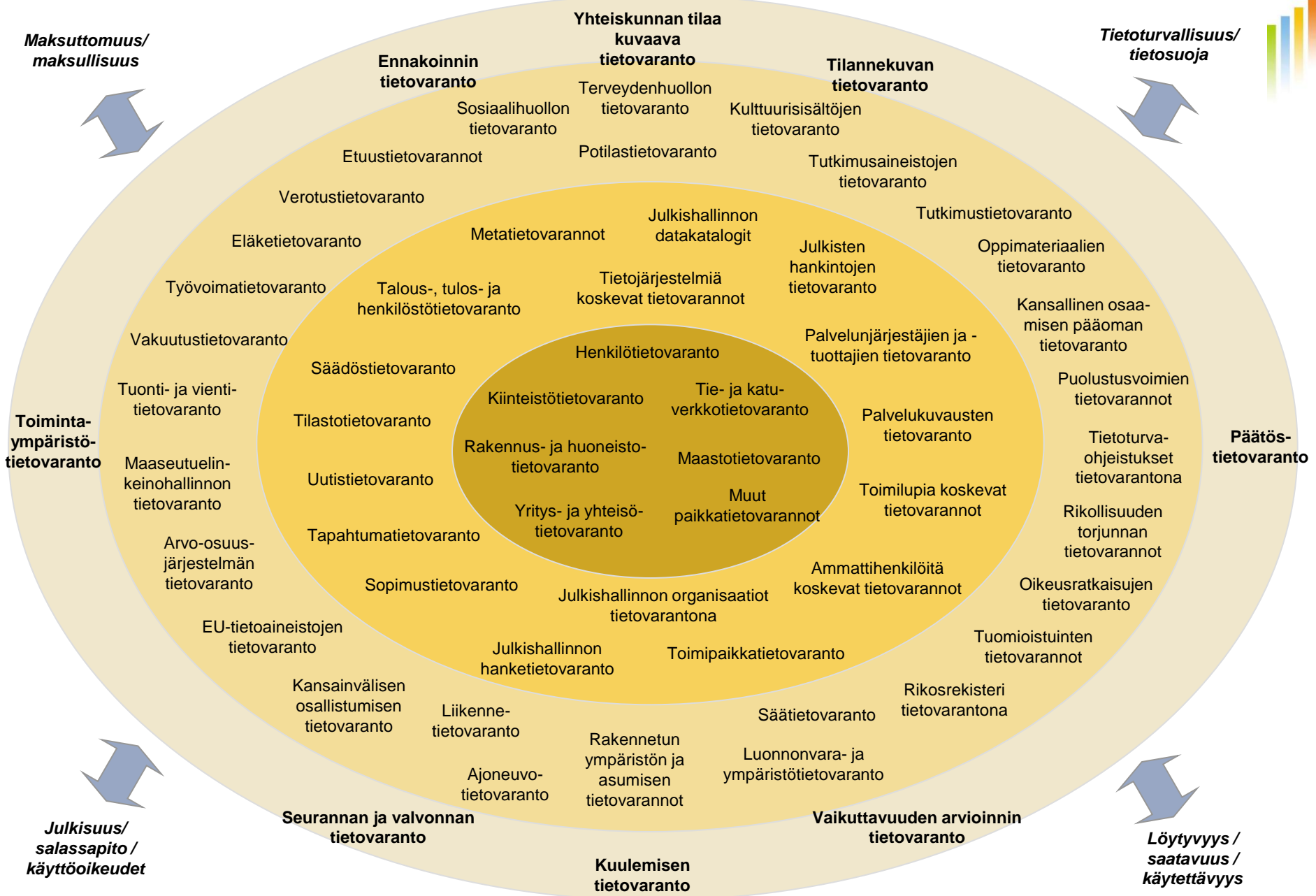
- Julkisen tiedon hyödyntämistä edistetään avaamalla julkisin varoin tuotettuja tietovarantoja kansalaisten ja yritysten käyttöön. Näin avataan markkinoita uusille palveluille ja liiketoimintamahdollisuuksille.

(Hallitusohjelman strateginen toimeenpanosuunnitelma: Strateginen painopistealue II: Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen)

Julkishallinnon tietovarantojen avaamisen linjauksia ja toimia

- Valtioneuvoston periaatepäätös 3.3.2011
- Hallitusohjelma
- Julkisin varoin tuotettujen tietovarantojen avaaminen kansalaisten ja yritysten käyttöön hallitusohjelman strategisen toimeenpanosuunnitelman kärkihankkeena, VN periaatepäätös 5.10.2011, vastuuministeriöt VM, TEM, LVM, OKM
- EU:n avoimen datan strategia
- EU:n PSI (Public Sector Information) direktiivi ja sen muutos 2013 ja Inspire-direktiivi
- Open Government Partnership – Avoimen hallinnon kumppanuushanke
- Julkisen hallinnon ICT –strategia
- Tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt –raportin ehdotukset 2012
- Kehysvalmistelu 2013-2016 ja 2014-2017
- ICT2015 –työryhmän ehdotukset
- Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan visio 2030
- Rakennepoliittinen ohjelma 2013: Julkisten tietovarantojen avaamista jatketaan
- Taustalla myös
  - Open Government Data (OGD) ja Linked Open Data – globaali kehitys
  - Big Data, julkishallinto katalysaattorina

Data on avointa, kun se on uudelleenkäytettävissä

1. laillisesti (lainsäädäntö, käyttöehdot)

- Data on avoimesti lisensoitu eli sen käyttöä ei rajoiteta käyttäjäryhmän tai käyttötarkoituksen mukaan.

2. teknisesti (teknologia)

- Riittävän rakenteellisessa muodossa (koneluettava) ja avoimessa tiedostoformaattissa oleva data on ladattavissa ilman rekisteröitymistä.

3. maksutta (talous)

- Datan käytöstä ei peritä maksua.

(Lähde: Avoimen datan foorumi 2012)

Miksi avata julkisia tietovarantoja?

Se on kansantaloudellisesti järkevää

- Palvelujen raaka-ainetta, tuotekehityksen ja uuden liiketoiminnan mahdollisuuksia, sitä kautta uusia työpaikkoja ja innovatiivisempia palveluja

Se vahvistaa yhteiskunnan läpinäkyvyyttä ja demokratiaa

- Lisää viranomaistoiminnan läpinäkyvyyttä
- Kansalaisvaikuttamisen ja tiedonsaannin uusia mahdollisuuksia

Se tehostaa hallintoa

- Parantaa hallinnon sisäistä tehokkuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta sekä tietovarantojen näkyvyyttä. Luovutaan päällekkäisestä tietojen keruusta ja tuotannosta. Laajempi tietojen käyttö ja käyttäjäpalaute laadun parantajana.

Se monipuolistaa koulutuksen ja tutkimuksen aineistoja

Kansalaisten elämää helpottavia, hallinnonalojen rajat ylittäviä palveluja

- **Duunitori.fi**:n avulla työnhakija voi vertailla tarjolla olevien työpaikkojen työmatkoja
- **Kierrätys** – paikkatietosovellus (iPhone+Ipad), joka näyttää lähimmät kierrätyspisteet jätelajeittain koko Suomen alueelta + näyttää reitin kullekin kierrätyspisteelle
- **Pääkaupunkiseudun Palvelukartan REST** – rajapinta
- **ParkkiNappi**, (nyk. **ParkMan**) hyödyntää kuntien avaamaa tietoa pysäköintimaksu-*vyöhykkeiden* sijainnista. Pysäköintihintojen vertailu, maksu yhdellä kosketuksella, muistaa auton sijainnin ja opastaa omistajan sen luo.

Ks. Apps4Finland-
innovaatiokilpailu:
apps4finland.fi

Elämää helpottavia palveluja

- Blindsquare <http://blindsquare.com/> puhuu lähimmän ravintolan
  - Palkittu sovellus auttaa näkövammaisia suunnistamaan kaupunkiympäristössä ääniopastuksen avulla. Pääkaupunkiseudulla liikuttaessa Blindsquare hyödyntää pääkaupunkiseudun palvelukartan tietokantaa (pääkaupunkiseudun kuntien 10 000 palvelupistettä).
- Hätäopas <http://demo.seco.tkk.fi/hataopas/> etsii lähimmän terveysaseman
  - Mobiilisovellus, jolla voi etsiä lähimmän lääkärin/terveysaseman, apteekin tai julkisen vessan. Se paikantaa käyttäjän (vaihtoehtona on syöttää osoite) ja näyttää tämän jälkeen kartalla lähimmät palvelupisteet yhteystietoineen.

Arvon luonti avoimen datan ja tiedon pohjalta (OECD 2013)

- Parantaa hallinnon vastuullisuutta, läpinäkyvyyttä, vastaanottavuutta ja demokraattista kontrollia
- Edistää kansalaisten voimaannuttamista, osallistumista ja sitoutumista
- Kehittää uudenlaisia tiedon analysoinnin, tuottamisen ja kommunikoinnin virkamiestaitoja
- Vahvistaa hallinnon palveluiden innovatiivisuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta
- Luo taloudellisia mahdollisuuksia yhteiskunnalle
  - Avatuilla tietoineistoilla saadaan lisäarvoa avoimen tieteen ja opetuksen kautta

Vaikutusarvioinnit samansuuntaisia

- Käytettävissä olevat selvitykset ja tutkimukset viittaavat siihen, että edistämällä tietovarantojen tehokasta käyttöä laajasti yhteiskunnassa, voidaan saada merkittäviä taloudellisia ja yhteiskunnallisia hyötyjä.
- Varovaisestikin arvioiden ne ovat suuremmat kuin ne myyntitulot, jotka viranomaiset jatkossa menettäisivät.

Julkishallinnon tietovarantojen avaaminen

Tietoja, joissa on
lainsäädäntöön
perustuvia käyttö-
rajoituksia

Salassa
pidettävät

?

Avattavissa
olevat julkiset
tietovarannot

Tietoja, joissa ei ole
lainsäädäntöön
perustuvia
käyttörajoituksia

Avoin data
-koneluettavissa
-uudelleen käytettävissä

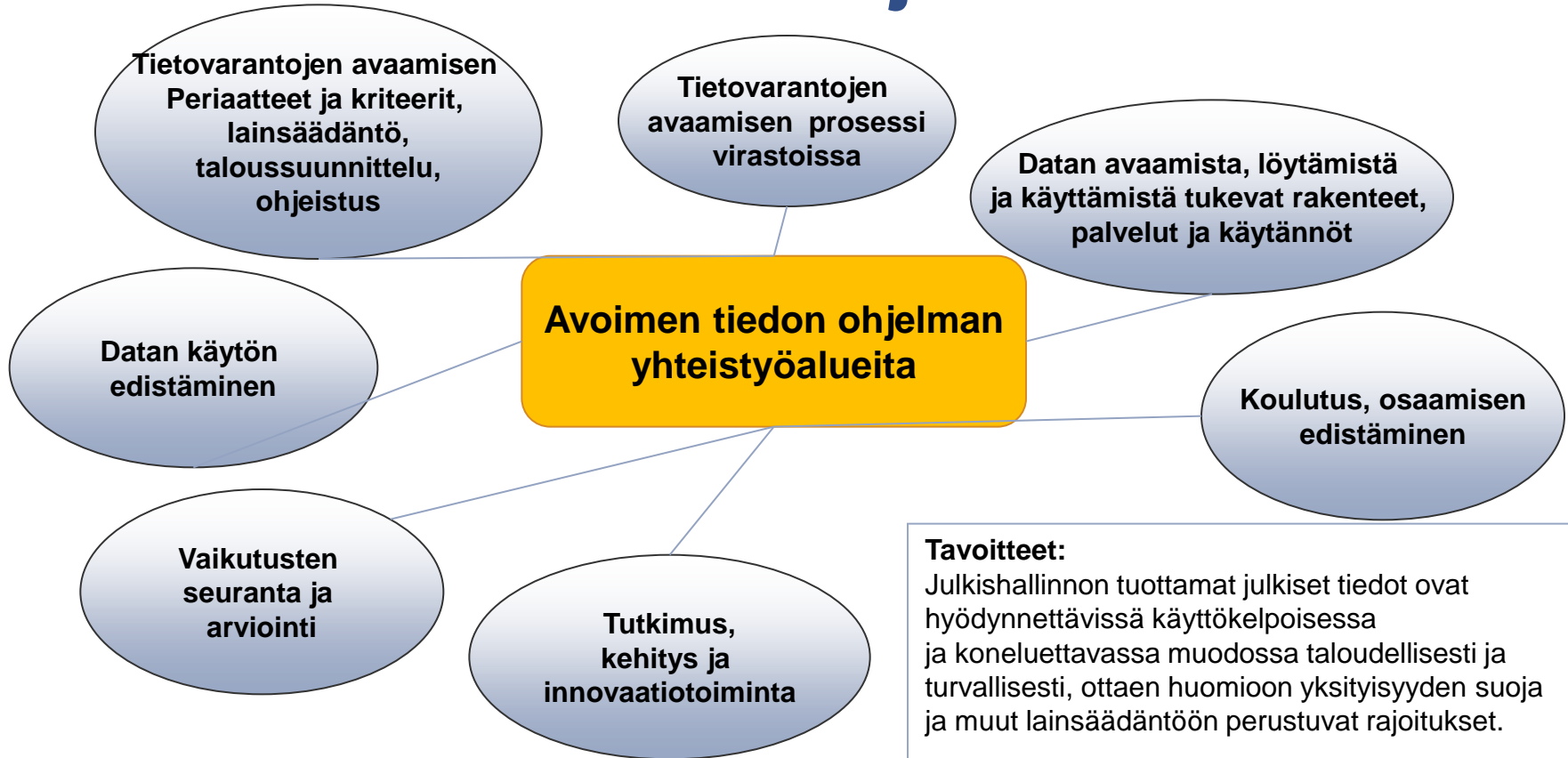
Avoin
yhdistetty
data

Avoimen tiedon ohjelma 2013-2015

- Vauhditetaan julkisen hallinnon tiedon avaamista ja käytön lisäämistä. Puretaan tiedon käytön esteitä ja luodaan kannustimia ja edellytyksiä tiedon avaamiselle sekä sisältöjen ja palvelujen kehittämiseksi.
- Osana ohjelmaa toteutetaan tietovarantojen löytämistä ja hyödyntämistä helpottava dataportaali ja avoimeen dataan perustuvien palvelujen kehittämisympäristö.
- Valtiovarainministeriö asettanut ohjausryhmän sekä koordinointi- ja valmisteluryhmän
- Muodostetaan yhteistyöverkosto. Ministeriöt omilla toimialoillaan kokoavia solmuja.
- Ohjelma kokoaa ja koordinoi toimenpiteitä, jotka vastuutetaan ja aikataulutetaan organisaatioille ja tehtäväkohtaisille ryhmille.

Avoimen tiedon ohjelma 2013-2015

Tehtävä: koordinoidaan ja vauhditetaan julkisen hallinnon tiedon avaamiseen ja käytön lisäämiseen tärkeitä toimenpiteitä.

Tavoitteet:

Julkishallinnon tuottamat julkiset tiedot ovat hyödynnettävissä käyttökelpoisessa ja koneluettavassa muodossa taloudellisesti ja turvallisesti, ottaen huomioon yksityisyyden suoja ja muut lainsäädäntöön perustuvat rajoitukset.

Keskeisimmät julkisen hallinnon tietovarannot ovat avoimesti saatavilla verkossa ja niitä käytetään laajasti ja monipuolisesti.

Puretaan tiedon käytön esteitä ja luodaan kannustimia tiedon avaamiselle sekä palvelujen kehittäjäverkostojen ja ekosysteemien työlle.

Tietovarantojen hallittu avaaminen

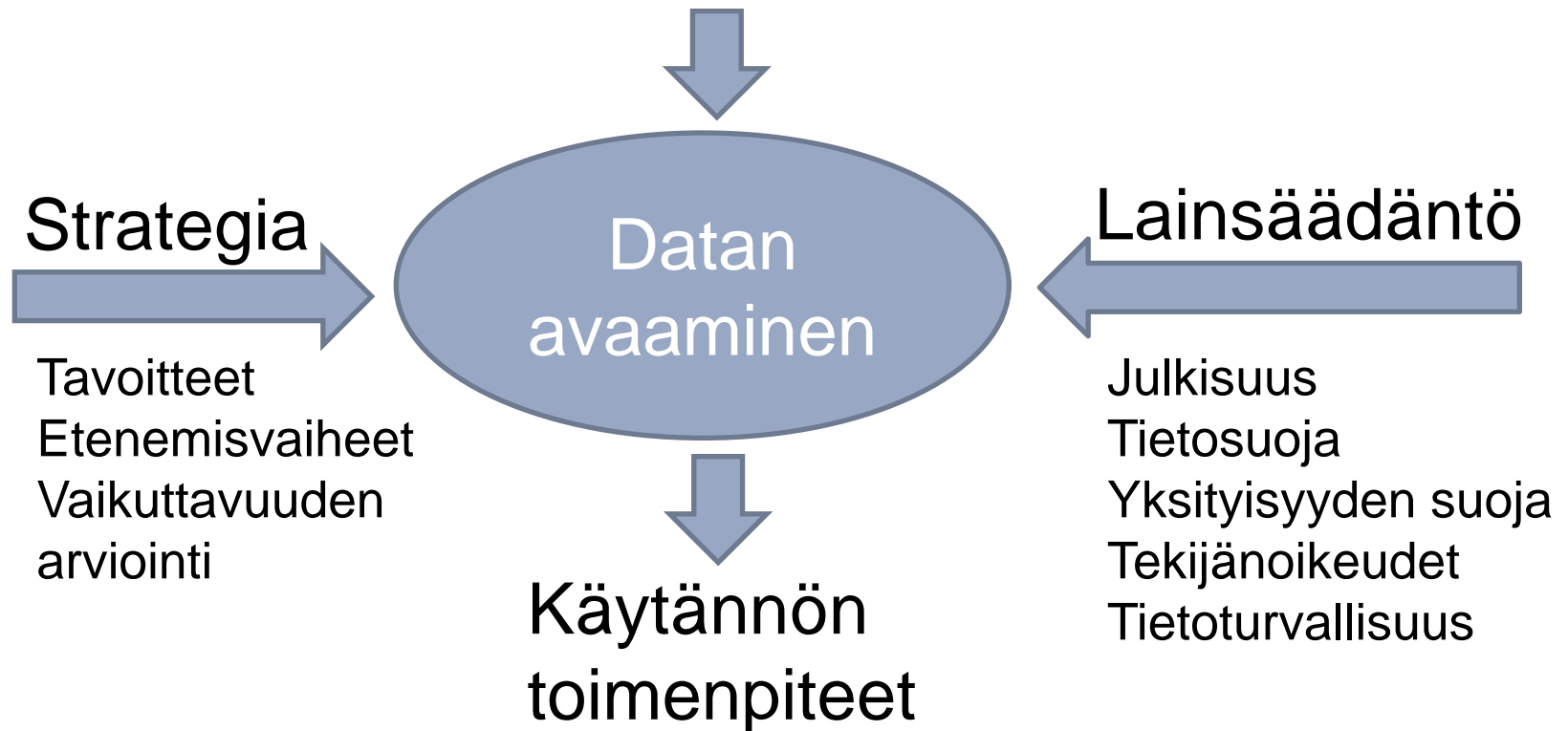
- Tietovarantokartoitukset osana julkisessa hallinnossa tehtävää tietoarkkitehtuurityötä
- Virastoja kannustetaan avaamaan julkisia tietovarantojaan budjettinsa puitteissa
- Uusien kehyspäätöstä vaativien tietovarantojen avaaminen käsitellään osana valtion kehys- ja talousarviomenettelyä

Tietovarantojen hallittu avaaminen

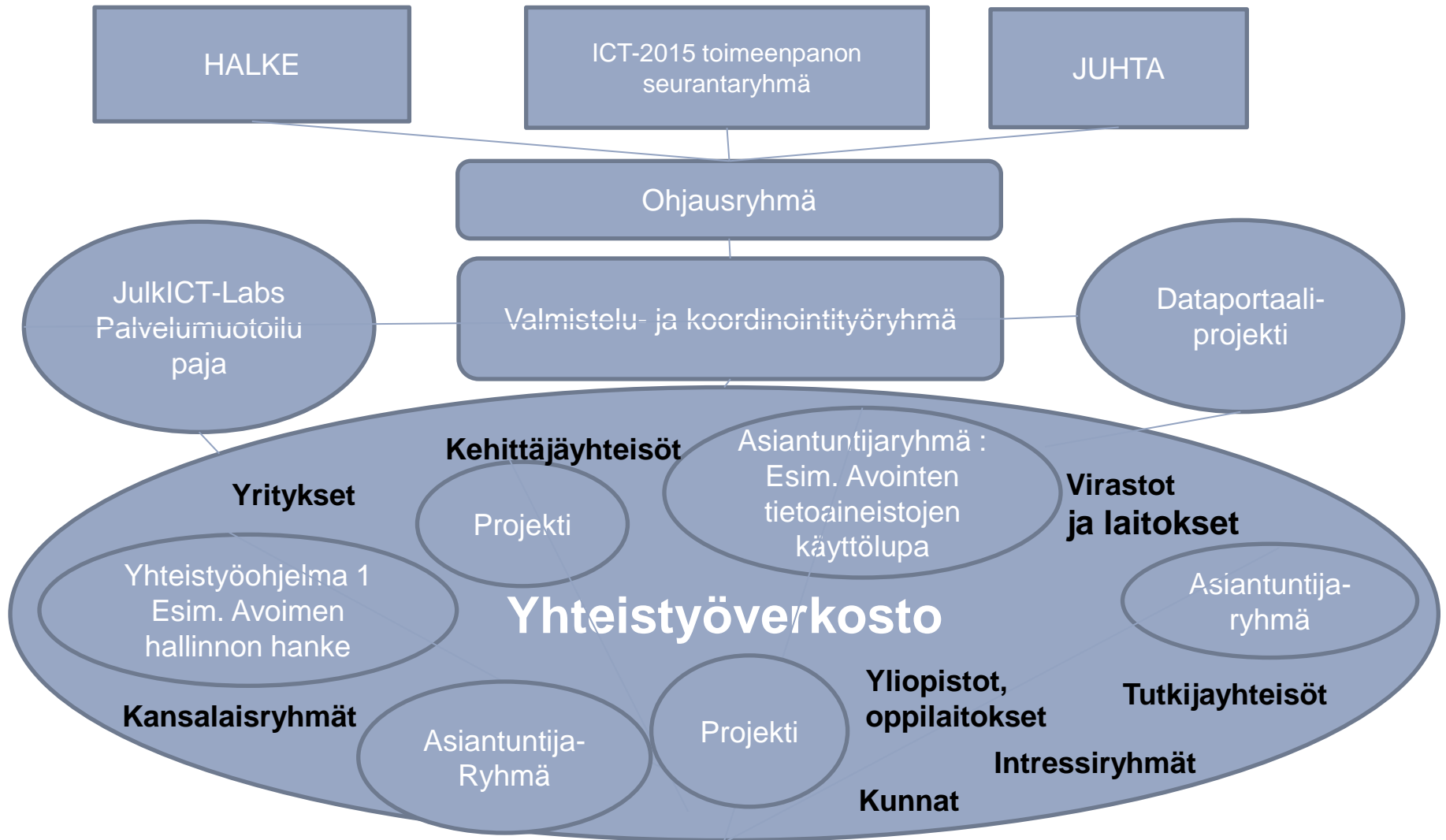
Kokonaisarkkitehtuuri

Yhteentoimivuus, tietovarannot, tietoarkkitehtuuri

Avoimen tiedon ohjelman organisointi

Avoimen tiedon ohjelma toteutetaan verkostomaisena yhteistyönä

- Vastuuministeriöt VM, OKM, LVM, TEM
- Kaikki ministeriöt omilla toimialoillaan
- Valtion virastot ja laitokset
- Kunnat, Helsinki Region Infoshare HRI
- Yliopistot ja tutkimuslaitokset, koulutuslaitokset
- Kehittäjäyritykset ja –yhteisöt
- Kansalaisyhteisöt
- Tutkijayhteisöt

Demokratia- ja kansalaisnäkökulman vahvistaminen

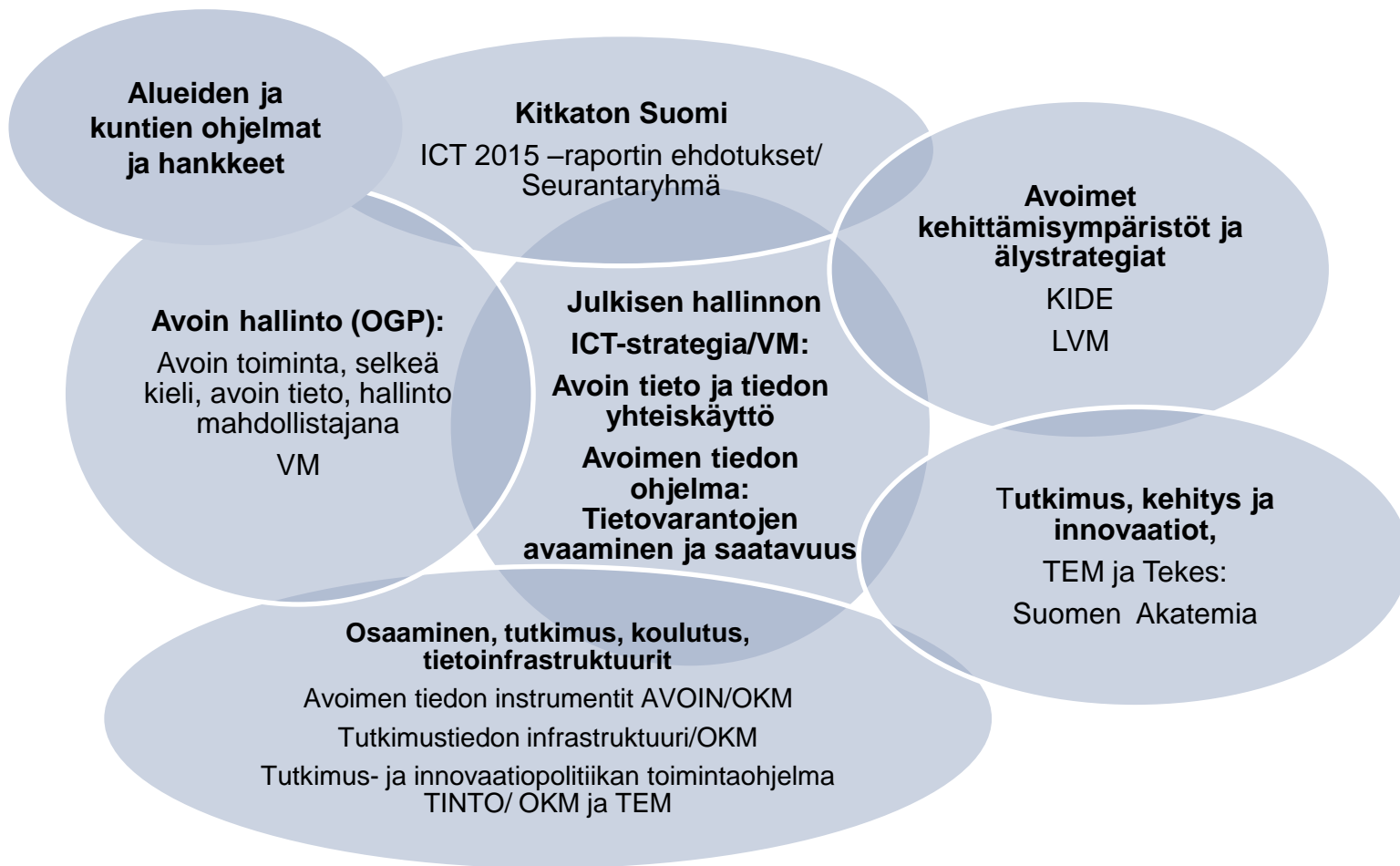
- Yhteistyö avoimen tiedon ohjelman ja avoimen hallinnon hankkeen (OGP) kesken: avoimen tiedon ohjelma edistää avoimen hallinnon hankkeen ehdotuksia, jotka koskeva avointa tietoa

Avoin yhteistyö

- Vuorovaikutus hallinnon, kolmannen sektorin, tutkijoiden ja yritysten kesken
- Julkishallinto mm. mukana Suomen Verkkodemokratiaseuran ja Forum Viriumin järjestämän Apps4Finland eli avoimen datan innovaatiokilpailun toteutuksessa ja Aalto-yliopiston Linked Data Finland –hankkeessa
- Suomella mahdollisuus päästä kehityksen kärkeen avoimen tiedon hyödyntämisen yhteistyössä

Yhteistyö ja vuorovaikutus avointa tietoa edistävien ohjelmien ja hankkeiden kesken

Vaikutusten ja riskien seuranta- ja arviointi

- luodaan seuranta- ja arviointimalli ja mittaristo

Kustannukset virastoille
Vaikutukset yritystoimintaan
Vaikutukset työpaikkoihin

Uudet palvelut
Yhteiskunnallinen keskustelu
Kansalaisten osallistuminen
Päätöksenteon tietopohja

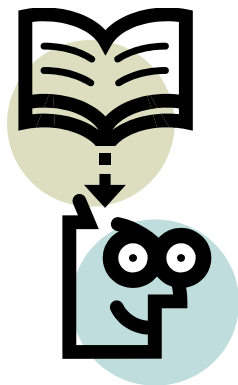
Avatut tietovarannot
(laajuus ja sisältö)
Käyttömäärät
Tietojen laatu

Vaikutukset toimintaan
Vaikutukset henkilöstöön
Vaikutukset päällekkäisyyksiin

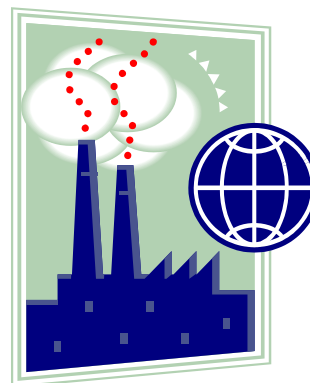
Suomi on aina selvinnyt tiedon avulla

Kalevalasta
lukutaitoon,
1800-luku

Lukutaito
1900

Sodista jälleen-
rakentamiseen
1950

Lamasta ylös
2000

**Uusi selviämistarina
tiedon hyödyntämisestä
ja yhteistyöstä?
2010-2030**

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tietoa avoimen tiedon ohjelmasta

<http://www.vm.fi/avointieto>

<http://hare.vn.fi>

Avoimen
tiedon
ohjelma

